ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

The correlation between the quality of life and student achievements among Chandrakasem Rajabhat University students

กนิษฐา อ่อนศิริ[1]
Kanitta Onsiri[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ประชากร คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1–4 โดยทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งทดสอบคุณภาพด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะพบว่า คณะวิทยาการจัดการ คณะเกษตรเกษตรและชีวภาพ รวมทั้งคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตระดับดี คณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตเป็น 2 ด้าน คือ คุณภาพชีวิตทางกายและคุณภาพชีวิตทางใจ พบว่า คุณภาพชีวิตทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับคุณลักษณะของนักศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์กับเพศ คณะและลักษณะที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

[1]สาขาวิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Abstract

This research paper has intended to investigate the quality of life and the correlation between the quality of life and student achievements of student studying at Chandrakasem Rajabhat University. The subjects chosen by a sampling technique were 400 fulltime students ranged from freshmen to senior years (1st–4th year students). The data were collected by a set of questionnaires with Cronbach's reliability 0.873. The results have revealed that the majority of Chandrakasem Rajabhat University students are likely to maintain 'good' level in their quality of life. With regards to each faculty, the findings have shown that those studied in the Faculty of Management Sciences, in the Faculty of Agriculture and Life Science, and in the Faculty of Education have 'good' level in their quality of life while those in the Faculty of Sciences and in the Faculty of Humanities and Social Sciences maintain 'average' level of their quality of life. Physicality and mentality, the two categories of the quality of life, were explored. The findings have revealed that those majorities of students were ranked in *'average'* level. Moreover, the results also explain that the quality of life has significantly correlated with 'gender', 'faculty', and 'surrounding residence'. However, there is no significantly different between the quality of life and student achievement.

Keywords: Quality of Life, Achievement

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

การพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศนั้น จำเป็นต้องเน้นในเรื่องคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำรงอยู่ของมนุษย์ มีผู้ให้ความหมายของคำว่า "คุณภาพชีวิต" ไว้ดังนี้ พัณณิน กิติพราภรณ์ (2531) ให้คำจำกัดความคำว่า คุณภาพชีวิตคือ ชีวิตที่มีคุณภาพชีวิตที่มีความสุข ความสุขนี้เกิดได้จากความสุขทางกายและความสุขทางใจได้มาจากการรู้จักความพอดี ความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความรักความอบอุ่นผูกพันกันในครอบครัวและเพื่อนมนุษย์มีความอดทนเสียสละทำประโยชน์แก่สังคม ดุษณี สุทธปรียาศรี (2542: 29) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตดังนี้ คุณภาพหมายถึง ลักษณะดี ลักษณะพิเศษ ลักษณะประจำตัว ชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ ตรงข้ามกับความตาย คุณภาพชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดี ความอยู่ดีมีสุข ประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ 1) ความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตโดยทั่วไปของบุคคล 2) ความสามารถด้านจิตใจในการประเมินตนเอง 3) การยอมรับสภาพทางกาย จิตใจ สังคมและอารมณ์ของบุคคล 4) การประเมินโดยผู้อื่น เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ (2542: 293) กล่าวว่า ลักษณะคุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานที่ได้กำหนดไว้ในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่งๆ ดังนั้น

คุณภาพชีวิตคือ ความอยู่ดีมีสุขทั้งกายและใจทั้งยังเป็นที่พึงปรารถนาของทุกคน คุณภาพชีวิตจึงมีความสำคัญมากต่อมนุษย์ที่จะทำให้การดำรงอยู่ของมนุษย์มีความเจริญมั่นคงและยั่งยืน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าถ้าผู้ใดมีคุณภาพชีวิตดีก็คือการมีชีวิตที่มีความอยู่ดีมีสุขทั้งกายใจนั้นก็น่าจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติกิจการใดๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความพร้อมเป็นพื้นฐาน จากงานวิจัยของ ชุตินันท์ กลิ่นจันทร์หอม (2551) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ ภายในคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (The quality of life and efficiency of office worker academic supporter in Faculty of Medicine Thammasat University) พบว่าผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัจจุบันคุณภาพชีวิตการทำงานของคนไทยโดยส่วนใหญ่ยังไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร เนื่องจากคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นเป็นพื้นฐานของการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีนั่นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 16,253 คน สุ่มตัวอย่างขนาด 400 คนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ลักษณะของนักศึกษา เพศ คณะ ชั้นปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิลำเนา การพักอาศัย ลักษณะที่พักอาศัย คุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตทางกาย คุณภาพชีวิตทางใจ

ตัวแปรตาม เกรดเฉลี่ยสะสม

สมมติฐานของการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. คุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับลักษณะของนักศึกษา

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

UNESCO (อ้างถึงใน ธันยา ศรีตุลากร, 2546, หน้า 8) ได้สรุปถึงความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นความรู้สึกของการอยู่อย่างพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ของชีวิตที่มีส่วนสำคัญมากที่สุดของบุคคล ซึ่งได้จากการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีมีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่ตนอยู่ได้อย่างดี ขณะเดียวกันก็สามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งการใช้ศักยภาพส่วนบุคคลสร้างสรรค์พัฒนาตนเอง และสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

คุณภาพชีวิตทางกายหมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง เช่น อาหาร น้ำ ยารักษาโรคและ ที่อยู่อาศัย

คุณภาพชีวิตทางใจหมายถึง การดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมที่ตนอยู่ได้อย่างดี

สุขศรี สงวนสัตย์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน และศึกษาความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีภาคปกติ ชั้น ปีที่ 1–4 จำนวน 391 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ซึ่งทดสอบคุณภาพโดยการหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีมีคุณภาพชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านที่อยู่อาศัยด้านสุขอนามัย ด้านการรับบริการพื้นฐาน และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน 2) การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน พบว่าชั้นปีที่กำลังศึกษาและระดับผลการศึกษาเป็นปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ได้แก่ เพศของนักศึกษา คณะที่นักศึกษาสังกัด ที่พักอาศัย ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา 3) นักศึกษามีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในด้านอาหารและโภชนาการมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องอาหารและสภาพแวดล้อมในโรงอาหาร ควรสะอาดและถูกสุขลักษณะมากกว่าปัจจุบัน รองลงมาคือ ด้านที่อยู่อาศัย นักศึกษาต้องการให้ค่าหอพักในมหาวิทยาลัยถูกลง ด้านสุขภาพอนามัย นักศึกษาต้องการให้มีการตรวจร่างกายประจำปีด้านการได้รับบริการพื้นฐาน นักศึกษาต้องการให้มีพื้นที่พักผ่อนในช่วงเวลาพักให้มากขึ้น เพิ่มต้นไม้เพื่อให้เกิดความร่มรื่น และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นักศึกษาต้องการให้เพิ่มพนักงานรักษาความปลอดภัยและจัดตามจุดต่างๆ ให้ทั่วถึง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 16,253 คน สุ่มตัวอย่างขนาด 400 คนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะของนักศึกษา เป็นคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 2 แบบวัดคุณภาพชีวิต เป็นมาตรประมาณค่าของ Likert (Likert-type Rating Scales) แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. คำถามวัดคุณภาพชีวิตทางกาย จำนวน 25 ข้อ

2. คำถามวัดคุณภาพชีวิตทางใจ จำนวน 35 ข้อ

3. การสร้างและตรวจอุปกรณ์เครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ลักษณะของนักศึกษาของนักศึกษาเป็นคำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด

ส่วนที่ 2 แบบวัดคุณภาพชีวิตเป็นมาตรประมาณค่าของ Likert (Likert-type Rating Scales)

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1. ตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาจำนวน 1 คน

2. ตรวจสอบความเที่ยงโดยหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

4. เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยใช้ตัวอย่างจำนวน 400 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยความถี่ ร้อยละ ผลรวม ฐานนิยมและสหสัมพันธ์

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสหสัมพันธ์

6. สถิติที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ผลรวม ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสหสัมพันธ์

7. การนำเสนอผลการวิจัย นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้ ตาราง แผนภูมิวงกลมและแผนภูมิแท่ง

ผลการวิจัย

การวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตดีร้อยละ 42.5 ซึ่งคณะวิทยาการจัดการ คณะเกษตรเกษตรและชีวภาพรวมทั้งคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตดีร้อยละ 50.8 50.0 และ 53.1 ตามลำดับ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตปานกลาง ร้อยละ 47.3 และ 53.2 ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตทางกายอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.0 ซึ่งคณะวิทยาการจัดการและคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตทางกายดีร้อยละ 42.4 และ 53.1 ตามลำดับ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะเกษตรเกษตรและชีวภาพ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตทางกายปานกลาง ร้อยละ 44.6 33.3 และ 50.5 ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตทางใจอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 42.0 คณะวิทยาการจัดการ คณะเกษตรเกษตรและชีวภาพรวมทั้ง คณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตทางใจดี ร้อยละ 48.0 50.0 และ 43.8 ตามลำดับ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตทางใจปานกลาง ร้อยละ 41.9 และ 49.5 ตามลำดับ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและลักษณะของนักศึกษาแล้วพบว่าคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับเพศ คณะและลักษณะที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตดี ตามแนวคิดของ พัณณิน กิติพราภรณ์ (2531) ให้คำจำกัดความคำว่า คุณภาพชีวิต คือชีวิตที่มีคุณภาพชีวิตที่มีความสุข ความสุขนี้เกิดได้จากความสุขทางกาย และความสุขทางใจได้มาจากการรู้จักความพอดี ความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นมี

ความรักความอบอุ่นผูกพันกันในครอบครัวและเพื่อนมนุษย์ มีความอดทนเสียสละทำประโยชน์แก่สังคมแสดงว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมส่วนใหญ่มีความสุขจากความเป็นอยู่ที่ดี รู้จักความพอดี พอใจในสภาพที่เป็นอยู่ และมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น แต่จากงานวิจัยไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับประสิทธิภาพในการทำงาน อาจเนื่องมาจากการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานนั้นศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการทำงานเท่านั้นจึงทำให้ทุกคนถูกวัดในสภาพแวดล้อมเดียวกัน แต่เมื่อทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษานั้น มีปัจจัยพื้นฐานเดิมมาเกี่ยวข้อง เช่น ฐานะทางการเงิน พื้นฐานอารมณ์ที่มาจากครอบครัวที่แตกต่างกัน จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมมีคุณภาพชีวิตดี ร้อยละ 42.5 จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่ามหาวิทยาลัยควรหาแนวทางในการเพิ่มคุณภาพชีวิตของนักศึกษาส่วนใหญ่ให้สูงขึ้น

2. มหาวิทยาลัยควรหาแนวทางสร้างหลักสูตรใหม่ที่เน้นการสร้างคุณภาพชีวิต และสร้างงานวิจัยการวัดผลการเรียนที่มุ่งเน้นการวัดคุณภาพชีวิตด้วย ถ้าผลการเรียนยังไม่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตก็ต้องกลับไปพัฒนาหลักสูตรให้วัดได้ด้วยการวิจัยว่าผลการเรียนสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต เนื่องจากเราต้องการบัณฑิตที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความเข้าใจอย่างแท้จริงในการสร้างคุณภาพชีวิตเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ดังเช่นการวิจัยของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตอบสนองตลาดแรงงานได้

3. มหาวิทยาลัยควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบัณฑิตอย่างต่อเนื่องเพื่อนำผลที่ได้รับมาพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต

บรรณานุกรม

สุชาดา บวรกิติวงศ์. (2548). **สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิทักษ์ อ่อนศิริ.(2550). **ตัวชี้วัดมาตรฐานการครองชีพของสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุขศรี สงวนสัตย์. (2550). **คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.** ฝ่ายแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ชุตินันท์ กลิ่นจันทร์หอม.(2551). **คุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน วิชาการภายในคณะแพทย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

www.thaitrainingzone.com

http://info.thaihealth.or.th

http://www.nep.go.th/home.php